

РЕЦЕНЗІЇ, ПОДІЇ, ОГЛЯДИ

УДК 745.52011 (477)

Олександр **Левадний**

професор кафедри образотворчого мистецтва Полтавського національного технічного університету ім. Ю. Кондратюка, народний художник України

«Джерело духовності», «Коло» як дві складові мистецького проекту «Арт-текстиль»

© Левадний О., 2017

<http://doi.org/10.5281/zenodo.573930>

Анотація. У статті розглянуті малодосліджені проблеми формування духовності засобами образотворчого мистецтва, зокрема, гобеленами, килимарством тощо. Визначена роль виставкового середовища для експонування творів мистецтва на прикладі Всеукраїнського мистецького проекту «Арт-текстиль».

Ключові слова: килимарство, гобелен, духовність, код духовності, творча особистість, самобуття образотворча мова.

Постановка проблеми. Художній текстиль посідав і посідає особливе місце в образотворчій, духовній сфері діяльності людини, оскільки поєднує вікові традиції народного мистецтва, таїну глибинного коду духовності національної культури та новачі професійних художників, які демонструють пошуки форми, стилістики та виражальних засобів у авторському образотворчому мовленні. До явища художнього текстилю належить увесь спектр художнього трактування засобами комбінування та використання різноманітних техніко-технологічних засобів, у яких використовується базова технологічна основа – переплетення, а також образ-змістовний формат твору мистецтва. Поєднанню досвіду традицій та втіленню абсолютних новацій у текстильних формах,

осмисленню надбань і пошуку нового формату образотворення із глибинним базовим кодом національної культури й був присвячений мистецький проект «Арт-Текстиль» (Полтава, 2016).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема місця і ролі художнього текстилю є об'єктом досліджень А. Жука [1], Л. Жоголь [2], Н. Велігодської, Л. Данченко. Нині до питань художнього текстилю звертаються відомі українські мистецтвознавці Т. Кара-Васильєва [3], З. Чегусова [4], В. Ханко [5], О. Роготченко, Я. Кравченко, З. Тканко, І. Бондар-Терещенко [6]. Серед досліджень останніх років – праці автора цієї статті [7], окремих культурологів [8; 9], приватний архів автора статті [10]. Водночас, наукові дослідження особливостей авторського текстилю фактично залишаються «білою плямою» у роботах вітчизняних науковців.

Джерельна база статті охоплює кілька інформаційних блоків: матеріали періодичної преси різних років; документальні матеріали (спогади, інтерв'ю, фотоматеріали, каталоги із вступними статтями, буклети виставок, приватні архіви художників, а також діячів культури, мистецтвознавців, художніх критиків); приватний архів автора, до якого увійшли власні інтерв'ю з художниками, мистецтвознавцями та художніми критиками тощо. У статті використані інтерв'ю автора з учасниками проекту – художниками Ольгою Парутою-Вітрук, Оксаною Риботицькою, Володимирою Ганкевич, Наталією Шимін, Марією Тіменик, Наталією Пікуш, Наталією Борисенко, Лідією Борисенко, Ольгою Маріно, Андрієм Шнайдером, Олександром Ковачем, Ольгою Левадною, а також роздуми автора щодо ролі мистецького текстилю у збереженні духовності сучасного суспільства.

Слід підкреслити, що значна частка вказаних джерел уперше вводиться до наукового обігу.

Виклад основного матеріалу. Духовність, на погляд художника, – поняття вагомого змісту, глибинної філософії позитивного формату, яке окреслює багатовекторні характеристики певної спільноти людей, окремих самотніх особистостей, які є носіями потужної енергетики людяності, гідності, честі, любові, доброзичливості, толерантності, поваги до загальнолюдських цінностей, дбайливого ставлення та збереження Батьківщини, а також і глобального Дому – планети Земля.

Держави, які не дбають про духовність, приречені на самознищення, а їхня зовнішня або внутрішня політика цілеспрямовано

веде до саморуйнування.

Духовність як нематеріальна форма – це незриме енергетичне поле, носій найвищих позитивних характеристик способу буття мешканця планети Земля – Людини, є базовим кодом, рушієм для створення цінностей, матеріалізованого формату, насамперед – у вигляді авторських творів мистецтва.

Концентрація енергетичного коду духовності в матеріалізованому продукті творця – це результат єднання потужного дару спадкової генної природи прабатьків, космічних сил Всесвіту, здобутого майстром протягом десятиліть професіоналізму, прояву любові й відданості до образотворчої діяльності та навколишнього середовища Батьківщини, котрі потужним енергетичним імпульсом віддзеркалюються в інтелектуально-філософських самобутніх творах мистецтва, надають авторській творчій праці унікального значення.

Сучасне образотворче мистецтво як різновид духовної діяльності людини в суспільстві, національній культурі складає загадковий і багатогранний формат візуального продукту. Нині в Україні ці засадничі важелі збереження культури кинуті на самовиживання. Водночас, значний прошарок мистецької спільноти фахово підготовлених, відданих мистецькій справі особистостей часто переймаються запитанням: «Кому це все потрібно у рідній державі Україні?» й знаходять власну відповідь: місіонерська сутність творчої особистості – віддано служити доленосній мистецькій справі, яка спрямована на поповнення національної скарбниці творами новітнього формату з високоінтелектуальним, глибоко філософським, й водночас декоративно-пластично-структурованим довершеним характером творів мистецтва із запрограмованою позитивною енергетикою, спрямованою в середовище спільноти людей, у першу чергу – рідної держави України, для її духовного оздоровлення» [10, с. 3].

Численні образно-формально-символічно-філософські тематичні твори сучасного мистецького продукту, котрі традиційно репрезентують фахівці мистецтвознавчої науки, а також безпосередньо автори, для повного розкриття творчого задуму художника, глибинної духовної сутності, мають необхідність використовувати новітньої форми представлення творчого доробку у виставкових об'ємно-просторових середовищах арт-проектів, поліграфічних виданнях. Як показує досвід, шанувальники мисте-

цтва мають можливість спілкуватися безпосередньо з творами мистецтва у виставковому просторі й розраховують на власне образне мислення, інтуїцію та індивідуальний рівень загальноосвітньої підготовки прочитання творів мистецтва. Водночас, глядач засобами власної візуалізації та осмислення не зовсім спроможний своїм образним і логічним сприйняттям сканувати всі складові духовної енергетики, яку автор намагався запрограмувати у власному творі.

Надзвичайно корисно (у сучасних умовах багатовекторної цифрової комунікації, потужного електронного інформаційного потоку, які ускладнюють орієнтацію глядача на прочитання глибинної сутності художнього твору) почути голос авторського трактування власних творів мистецтва, спрямованого безпосередньо до спільноти людей, окремих особистостей.

Авторське трактування творчого задуму як супровід широкого спектру думок майстра в період реалізації предметного творчого задуму повною мірою може бути своєрідним одкровенням і водночас розкриватиме повний спектр складових елементів духовної енергетики, які супроводжували майстра образотворчого мистецтва за час народження мистецького твору.

Проведений експеримент такої форми презентації з літературним аудіотрактуванням, звуковими ефектами за сценарієм автора цієї статті О. Левадного був реалізований в арт-проекті «Формат-Х», у великій виставковій залі Полтавського художнього музею, Галереї мистецтв імені Миколи Ярошенка 2001 р. А саме: gobелен авторського ручного ткацтва «Витоки», 2001 р. (авторське літературне трактування О. Левадного): «Людське життя, короткотривале в часі, пронизує енергетичне поле Всесвіту, його негативну і позитивну пульсацію, яка впливає на формування своєрідного життя кожного тимчасового мешканця планети Земля. Із першими кроками у дивовижний світ життя вкарбовуються у пам'ять людську особистості, яскраво висвітлені орієнтири навколишнього середовища неосяжного довкілля. У gobеленову площину вплетені орієнтири автора – промінь сонця, що пронизує шибку віконця дідової хати, кутасті висвітлені смуги з переплетенням природних барв бабусиноного ткання і пахучих трав на вохристій долівці, білосніжні цілющі молочні озерця у глибині керамічного глека, мурашино-пташино-метеликове різнобарв'я на вологому килимо-шпоришевому пагорбі храму природи, пронизаного життєдай-

ними сонячними променями і його кришталевого мерехтливого саява-розсипу на воді – витоки й віхи подальшої стежки у життя під символічним знаком Всесвіту – хрестоподібних перетинів Світу й Антисвіту...» [10, с. 2].

Гобелен авторського ручного ткацтва «Проникнення», 2001 р. (авторське літературне трактування О. Левадного): «Динамічний, небайдужий розум людський охоплює поверховість речей і занурюється у глибинні структури Всесвіту, намагається осмислити своє походження й взаємодію з навколишнім середовищем, виявляючи складний і витончений за інтонацією та забарвленням світ емоцій. У гобеленове тло вплетена низка емоційних акцентів сприйняття навколишнього Всесвіту – сонячного дощу, що пронизує дірчастий дах і таїну клуневої темряви, сліду стрімкого ходу птаха перед злетом, запиленого шляху в загадковий загоризонтний світ, мережива переплетених лісових, лугових стежок із їх спрямуванням у вологі прохолодні яри та піщані, розпечені сонцем розсипи зсувів приберегових круч, залізаних лагідною та підступною хвилею ріки, шепоту схвильованого лісу й збентеженого танку сріблястого тополиного листя, стиглого, омитого росяю яблука, пронизаного духмяною свіжістю, настороженого погляду очей мешканців лісу, води, повітря, шовковисто-теплого, пластично-гнучкого дівочого стану, що раптом зникає і виринає в озерно-космічних глибинах мерехтливо-сріблястою пульсуючою зіркою – це проникнення у круговерть Всесвіту і Духовний світ людський...» [10, с. 7].

Гобелен авторського ручного ткацтва «Родина», 2001 р. (авторське літературне трактування О. Левадного): «У неосяжний Вселенський простір занурюється безкінечний ланцюг родинних зв'язків, збережений і розшматований безпам'ятством і пам'яттю людською. У композиційно відкритий простір гобелена вплелася осяяна сонячним світлом пам'ять і земний уклін мамі, батькові та численній родині з відомими й невідомими іменами й долями, які пройшли свій власний земний життєвий шлях і, розчинившись у закосмічних світах, залишили своїм нащадкам родинне квітуче дерево, генну любов, повагу й шанобливе ставлення до малої Батьківщини, де широко розплющені дитячі очі вбирали до глибин душі таїну земну, а безмежний навколишній світ повільно приймав у свої обійми нового мешканця Всесвіту з батьківських рук, розкриваючи своєму гостеві дивовижні перлини родин-

ного скарбу – медовий смак дідової шовковиці, сонячно-променеві розсипи срібла на сталевій поверхні могутнього Дніпра, несподівано й привабливо виринаючого за ракушняковим муром річкової прозорої води, що вгамовує спрагу прохолодою сколотих узимку й збережених до спекотного літа кришталевих дніпровських крижин, пахощі прохолодної глини і хатнього бабусиноного квітника в чепурній оселі, сьйво іконного окладу і загадковим фотопоглядом очей родинного іконостаса, прадідові розчинені ворота у світ сучасного буття, оберегові слова батьківського благословення, покладені святим хрестом на життєвий шлях свого нащадка...» [7, с. 115].

Гобелен авторського ручного ткацтва «Знак долі», 2001 р. (авторське літературне трактування О. Левадного): «Людський розум, спрямований на вибудову власного життєвого шляху, одночасно пронизує Вселенське неосяжне родинне генне поле, у якому на віки залишається позитивна або негативна енергетика, що у прийдешніх поколіннях активно впливає на характер, долю нащадка. У гобеленову площину ввійшла знакова мотивована форма контрастних джерел Всесвіту, що визначають доленосні шляхи людського буття у перебігу всесвітнього закону протистояння та взаємодії світла, темряви, добра, зла – руйнівного та життєствердного...» [10, с. 12].

Структура текстового матеріалу авторського трактування до творів гобеленового мистецтва окреслює імпульси духовності, які майстер мистецтва разом з текстильними тонально-кольоровими волокнами водночас вплітав наелектризовану позитивну енергетику, – відтак народжувався мистецький формат духовно-насиченого, тематичного мистецького твору.

Сучасний митець, який звертається до художнього текстилю у пошуках власного самобутнього образотворення, неодмінно повинен спиратися на вагомий фундамент національної культури. «Джерело духовності» – це величезний культурний пласт народного мистецтва й, зокрема, мистецтва килимарства.

Уперше в Україні в Полтаві створено масштабний мистецький проект – «Арт-текстиль», який складався з двох виставок: Першої Всеукраїнської виставки мистецтва гобелену, художнього текстилю «Коло» та Першої ретроспективної виставки «Джерело духовності» мистецтва Полтавського килиму XVIII – XXI ст. Однією з найцінніших і найбагатших збірок полтавського килима є колекція килимів Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського. Умовно цю колекцію можна поділити на групи кили-

мів з рослинним і геометричним орнаментом, а також килими з релігійними мотивами. В орнаментальному багатстві колекції музею переважають квіткові мотиви, які зображають природні форми рослин, але є й такі, що піддані значній стилізації.

Серед представлених на виставці килимів було чимало особливих. Так, у центральній частині зали, на подіумі, серед зразків кінця XIX ст., було представлено килим з гармонійним поєднанням геометричних і рослинних орнаментів (інв. № ПКМ ТК 3338). У верхньому поясі експозиції виставки особливу увагу привертав килим, виготовлений у Полтаві, у земських майстернях (інв. № ПКМ ТК 4032). На чорному тлі килима зображені стилізовані квіти з бантами та восьмикутними зірками; кайма широка з квітковим орнаментом. В одному з килимових кутів виткана дата: «1868 г.».

На виставці експонувалися роботи члена творчого товариства «Художник», голови творчого об'єднання «Берегиня», майстрині Тетяни Черненко, яка відтворює зразки старовинного українського народного одягу й вишивки, збирає етнографічний матеріал, пов'язаний з вирощуванням, обробленням, прядінням, ткацтвом льону й конопель, пошиттям і вишиванням жіночих сорочок на Полтавщині.

Серед сучасних творів на виставці також представлено значну кількість решетилівських килимів – серія робіт «Пори року» народного художника України, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка Леоніда Товстухи та роботи заслуженого майстра народної творчості України, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка, кавалера ордена Княгині Ольги III ступеня, неперевершеного майстра рослинного килима Надії Бабенко.

Традиції килимарства Полтавщини продовжують: заслужений майстер народної творчості України, член Національної спілки художників України, член Національної спілки майстрів народного мистецтва України, лауреат премії імені Катерини Білокур Олександр Бабенко; заслужений майстер народної творчості України, член Національної спілки майстрів народного мистецтва України, член Національної спілки художників України, лауреат обласної премії імені Івана Котляревського Євген Пілюгін; член Національної спілки художників України, член Національної спілки майстрів народного мистецтва України, стипендіат Президента України, володар гранту Президента України, переможниця

обласного конкурсу «Успішна жінка Полтавщини», лауреат обласної премії імені Івана Котляревського Ольга Пілюгіна; член Національної спілки художників України, лауреат обласної премії імені Івана Котляревського Наталія Дмитренко.

Килимарство посідає визначне місце в сучасному українському декоративно-ужитковому мистецтві. Воно розвинулось на основі народного килимарства, що зародилось у глибокій давнині й за тривалий час розвитку досягло високого художнього рівня та технічної досконалості.

Ткання килима – копітка праця. Матеріалами для виготовлення слугували вовна та прядиво. Раніше килими виготовляли цілком з вовни, згодом для основи, як правило, використовували лляну або конопляну пряжу, нитку якої скручували вдвоє для надання килиму пружності та міцності. Ткали килими на верстатах двох типів – вертикальних і горизонтальних.

На вертикальних верстатах, які в Центральній Україні називають «кроснами», виготовляли гладкі та звичайні ворсові килими. Візерунок на таких килимах ткали вручну шляхом переплітання основи кольоровими нитками. Узор орнаменту виконували не відразу на всю ширину килима, а ткали окремими рапортами, між якими потім вплітали тло. Така гребінцева техніка ткання давала можливість вести нитку в різних напрямках по контуру малюнка. Унаслідок цього на кроснах можна було відтворювати майже природні форми рослин і квіти із закругленими формами.

Техніка ткання на горизонтальних верстатах, так звана рахункова, характерна тим, що узор виконували відразу, на всю ширину верстата, він мав прямолінійні східчасті обриси. Така техніка дещо прискорювала роботу й була найпридатніша для ткання геометричних мотивів. Рослинні мотиви, виткані на горизонтальних верстатах, неминуче геометризувалися, втрачали природні форми.

Побутове використання килимів було досить різноманітним. Їх використовували для покриття ослонів, скринь, підлоги. Килимами завішували стіни, вкривали сани. Від призначення килима залежали його форма, розмір, техніка та оздоблення. Так, наприклад, килими для покриття ослонів робили вузькими й довгими, переважно з геометричним орнаментом.

Міграція населення України спричинила широкий обмін килимовими мотивами. Наприклад, коли дівчина виходила заміж до іншого села, вона приносила туди свої килими та свої вміння – тех-

ніку, візерунки, композиції. Переміщенню килимів на далеку відстань від тих центрів, де їх виготовляли, сприяла також торгівля.

У килимарстві Полтавщини XVIII ст. можна простежити дві тенденції: народна, більш стала, що була продовженням кращих художніх традицій попередніх століть, і старшинська, яка сприйняла відголоски т.зв. «пізньобарокових» стилів.

У першій половині XIX ст. килимарство на українських землях досягло значного розвитку. Засновано низку килимових фабрик, а також килимових майстерень у поміщицьких маєтках. Особливо багато їх було створено на Лівобережжі, насамперед на Полтавщині. Відомі килимові фабрики та майстерні поміщика Булюбаша в с. Гриньки Кременчуцького повіту, графа Завадовського в с. Драбове Золотоніського повіту, Масолової в с. Новоселівка Полтавського повіту, Новицької в с. Слобідка Роменського повіту, Каневського в с. Келеберда Золотоніського повіту, а також у селах Решетилівка, Бербенці, Луговики тощо.

Від другої половини XIX ст. відбувся значний виробничий спад у килимарстві, тому з боку Полтавського губернського земства було вжито низку заходів для збереження промислу. Земство організувало навчальні майстерні, забезпечувало збут готової продукції, до художнього керівництва в майстернях залучали досвідчених художників-професіоналів.

На початку XX ст. килимарський промисел найбільше був розвинений у Миргородському, Зіньківському, Роменському, Полтавському й частково Прилуцькому повітах Полтавської губернії. Тоді у створенні художнього образу рослинного килима Полтавщини набувала більшої ролі кайма, яка заповнювалася рослинною гірляндю або рядком нез'єднаних рослинних, інколи геометричних мотивів. До композиції килимів з рослинним орнаментом вводили зображення птахів, тварин, рідше – людських постатей.

Головний осередок сучасного килимарства регіону – селище Решетилівка. Решетилівські килими удостоєні багатьох міжнародних відзнак. Завдяки вишуканому квітковому малюнку та вмілому поєднанню кольорів вони вражають своєю довершеністю. Серед кращих робіт – килим Надії Бабенко «Древо життя», який прикрашає Голубий зал засідань ООН у Нью-Йорку.

У сучасних килимах Полтавщини переважає стилізований рослинний орнамент, але виготовляються також тематичні килими. Поширеним засобом є зіставлення світлого загального тла кили-

вали й реалізували автори музейно-виставкової споруди – архітектор Юрій Олійник і художник-дизайнер Олександр Левадний.

Упорядкування експозиції такого формату не випадкове, воно пов'язане з концептуальним вирішенням Всеукраїнської тематичної виставки з назвою «Коло» (автор мистецького проекту – О. Левадний). У Полтаві зібралося коло друзів з різних регіонів нашої держави й утворили символічне мистецьке «Коло» з індивідуальних авторських творів образотворчого мистецтва.

Відкриття Всеукраїнської виставки мистецтва гобелену, художнього текстилю побудоване за нетрадиційною формою – у вигляді світло-аудіоформату за сценарієм О. Левадного, його професійно упорядкував відомий в Україні полтавський звукорежисер, журналіст Леонід Сорокін.

Презентація мистецького проекту національного гобелену, художнього текстилю ХХ – ХХІ ст. «Коло», відбувалася у виставковій залі площею 500 кв. м, де було на початку відкриття арт-проекту використано форму поступового налаштування глядача до максимумно сконцентрованого сприйняття творів гобеленового мистецтва. У суцільній темряві виставкової зали випромінювало лише світло ультрамаринового забарвлення з геометричної форми кола, водночас лунав літературний і звуковий ряд, що розкривав глибинну сутність мистецького проекту.

Згадану глибинну сутність презентації мистецького проекту «Коло» можна відчутти лише у виставковому середовищі, а в статті маємо можливість подати тільки зміст текстового матеріалу: «Замкнута дуга з рівнозначними радіальними відрізками від осі – то є коло. КОЛО – геометрична фігура? Носій філософського коду? Символічна знакова траєкторія неперервності? А можливо КОЛО – то є безперервний життєдайний енергетичний формат Всесвіту – своєрідна траєкторія закономірностей планетарного коду існування живої матерії! Дзвін!... Закликає нас до роздумів щодо глибинної космічно-філософської сутності КОЛА.

Планета Земля з часу її народження обертається у безмежному просторі Всесвіту по колу, водночас, ми з вами не відчуваємо, але постійно подорожуємо в круговерті космічного КОЛА.

Людина як розумний мешканець планети Земля періодично спрямовує свій погляд на цифрове коло годинника й відслідковує, як стрілка, або сучасний електронний імпульс годинника, рухається по коло-часу й вимірює плин часу Вселенського життя. Кожна

людина, наділена генною природою прабатьків, неповторним характером і своєрідним закодованим КОЛОМ здібностей вже з часу свого свідомого життя має шанс наділені їй унікальні здібності розвинути й використати в круговерті суспільного потоку земного буття. Водночас, торуючи цей тернистий шлях, кожна людина неодмінно замислюється про сенс життя, про власну місію перебування у загадковому планетарному середовищі. Навколо кожної людини пульсує КОЛО-ПОЛЕ з особливою космічною природою – енергетикою світу й антисвіту. Коливання імпульсу енергетичного КОЛА, кожної окремої людини, наближеної або однакової за інтенсивністю амплітуди та її однаковим змістовним характером, є підставою для утворення поміж людей КОЛА ДРУЗІВ! У виставковому середовищі Галереї мистецтв сьогодні утворено коло духовності, майстерності, енергетики щирої та світлої любові до мистецької справи! Запрошуємо всіх вас спрямувати свій погляд у просторове середовище виставкової зали й налаштуватися розшифрувати образо-філософське, духовно-енергетичне КОЛО друзів – спільноти відданих мистецькій справі особистостей, які мають, кожен з них, власний мистецький код, своєрідний неповторний характер й глибинну філософію високопрофесійного образотворення, самовіддане ставлення до реалізації масштабних творчих проєктів. Хто вони? Як вони оцінюють власне Я у національному образотворчому мистецтві?» [10, с. 27].

Нижче подаємо думки художників – учасників проєкту: «Я люблю нитку, вона володіє мною, вона має все: і міцність, і ніжність, і колір, і може все зв'язати, заплутати, і знову зробити початком. Це життя» (Наталія Борисенко, Київ). «Смислове наповнення моїх праць – пошук гармонії Неба і Землі в людині» (Лідія Борисенко, Київ). «Відійди від зла і сотвори благо...», – мовить апостольська мудрість. Кожна моя робота створюється з доброї волі – це благо. Я стверджую себе, відтворюючи в гобеленах взаємозв'язок душі, філософії, краси» (Оля Левадна, Полтава). «Створюю свої роботи, поєднуючи підсвідомі відчуття з раціональним досвідом. Намагаюся підкреслити первинність абстрактної форми у текстильному матеріалі» (Володимира Ганкевич, Львів). «Мить життя Земного, котре пролітає крізь загадкове поле образотворення, імпульси якого я намагаюся зафіксувати у власних творах засобами індивідуального образотворчого мовлення – щасливе пульсування планетарного буття» (Олександр Левадний, Полтава). «Були мрії, були

сподівання, ідеї в моїй голові завжди були, вони й зараз є, але для чого?» (Наталія Пікуш, Київ). «Вивчаю українське мистецтво, захоплююсь його простотою і величчю! Вважаю, що без знання світового мистецтва не можна знати свого, рідного. Прагну, щоб мої роботи були співзвучні сучасності й мали зв'язок з глибоким корінням надбань українського мистецтва, аби в них відчувався дух Землі, на якій вони створені» (Оля Парута-Вітрук, Львів). «Божий світ – це прекрасна зіткана тканина зі складною композицією, з тонким, вишуканим колоритом, вічним ритмом буття і смерті, добра і зла, контрастом мінорів і мажорів. Складні текстильні переплетення – то людські долі, це море, океан ниток, де я люблю плавати до нестями, тримаючись за ниточку клубка, що належить тільки мені» (Оксана Риботицька, Львів). «Творчість – це свобода, і слід користуватися нею сповна» (Наталія Шимін, Львів).

«Енергетичне КОЛО арт-текстилю відкрите, й очікує вас. Увійдіть у таємничий світ мистецтва, підійдіть до кожного твору й відчуйте тепло рук митця національного образотворення, відкрийте власне енергетичне коло-поле й впустіть до себе енергетику духовності, любові й добра, глибинний та загадковий формально-образо-філософський світ мистецтва, котрий кожен автор духовного продукту вніс у свій індивідуальний твір національної культури!» [10, с. 28].

Друга частина арт-проекту «Коло» відбувалася у виставковій залі в безпосередньому спілкуванні шанувальників мистецтва з творчим експонованим доробком гобеленового, текстильного мистецтва у вираженому за інтенсивністю висвітленні мистецького надбання, а також у форматі активного спілкування з авторами творчих робіт.

Висновки. Таким чином, реалізація масштабного авторського проекту Олександра Левадного «Арт-текстиль» (Полтава, 2016) та проведення у його рамках двох мистецьких акцій – ретроспективної виставки Полтавського килима «Джерело духовності» та виставки сучасного мистецтва гобелену «Коло» – продемонструвала роль і значення мистецтва текстилю не тільки в розвитку сучасного мистецтва, а й у віднайденні та збереженні своєрідного «мистецького коду нації», вплетеного в розмаїття давніх і сучасних гобеленів.

1. Жук А.К. Український радянський килим / А.К. Жук. – К. : Наукова думка, 1973. – 168 с. : іл.
2. Жоголь Л.Є. Декоративне мистецтво в інтер'єрі житла / Л. Жоголь. – К. : Будівельник. – 1973. – 112 с. : іл.; Жоголь Л. Чи цінуємо? Чи пишаємось? / Л. Жоголь // Жінка. – 2002. – № 5. – С. 8-9.
3. Кара-Васильєва Т.В. Декоративне мистецтво України ХХ століття: у пошуках «великого стилю» / Т.В. Кара-Васильєва, З.А. Чегусова. – К. : Либідь, 2005. – 280 с.:іл.; Кара-Васильєва Т. Нове слово мистецтвознавця / Т. Кара-Васильєва // МІСТ: Мистецтво, історія, сучасність, теорія: зб. наук. пр. з мистецтвознавства і культурології; Ін-т проблем сучасн. мис-ва АМУ. – К. : Інтертехнологія, 2006. – С. 166-171; Кара-Васильєва Т. Нові підходи до історії українського мистецтва ХХ ст. / Т. Кара-Васильєва // МІСТ: Мистецтво, історія, сучасність, теорія: зб. наук. пр. з мистецтвознавства і культурології; Ін-т проблем сучасн. мис-ва АМУ. – К. : Інтертехнологія, 2006. – С. 145-165; Кара-Васильєва Т. Оновлення стилістики і пошук нових шляхів декоративного мистецтва 1960 – 1980 років / Т. Кара-Васильєва // Музеї народного мистецтва та національна культура: зб. наук. пр. – К. : Златограф, 2006. – С. 197-206.
4. Чегусова З. Декоративне мистецтво України кінця ХХ століття. 200 імен. / З. Чегусова. – К. : Атлант – ЮЕМС, 2002. – С. 250-251.
5. Ханко В.М. Світ на гобеленах / В.М. Ханко // Прапор Перемоги. – 1989. – 25 жовтня. – № 170. – С. 4.
6. Бондар-Терещенко І. Геометрія стилю. Авангард і традиція в гобеленах Ольги і Олександра Левадних / І. Бондар-Терещенко // Образотворче мистецтво. – 2000. – № 1-2. – С. 88-89.
7. Левадний О.М. Проект « Формат – Х » / О.М. Левадний // Образотворче мистецтво. – 2009. – № 3. – С. 114-117.
8. Кравченко О. Королівське мистецтво / О. Кравченко // Полтавська думка. – 2001. – 2-8 листопада. – № 44. – С. 2.
9. Кочерга Н.К. Моральні вершини мистецтва гобелену полтавської родини Левадних / Н.К. Кочерга // Історія філософії у вітчизняній духовній культурі [відп. ред. Аляев Г., Суходуб Т.] – Полтава: ООО «АСМІ», 2016. – С. 415-418.
10. Левадний О.М. Приватний архів, рукопис. – 2016. – С. 2-28.

ANNOTATION

Alexander Levadnyi. «Source spirituality», «The circle» as the two components of art the project «Art-textile». Not well investigated problems of spirituality

formation though art particularly tapestries, weaving and the others are studied in the article. The role of the exhibition environment for exhibiting art works on the example of Ukrainian art project «Art-textile» is defined.

Keywords: weaving, tapestry, spirituality, code spirituality, creative personality, original pictorial language.

АННОТАЦИЯ

Александр Левадний. «Источник духовности», «Круг» как две составляющие художественного проекта «Арт-текстиль». В статье рассмотрены малоизученные проблемы формирования духовности средствами изобразительного искусства, в частности, гобеленами, ковроткачество, тому подобное. Определенная роль выставочной среды для экспонирования произведений искусства на примере Всеукраинского художественного проекта «Арт-текстиль».

Ключевые слова: ковроткачество, гобелен, духовность, код духовности, творческая личность, самобытный изобразительный язык.